Lietas Nr. 15300008025
KA06-0226-25/15
ECLI:LV:ZAT:2025:0930.15300008025.4.S

Zemgales apgabaltiesa

SPRIEDUMS

Latvijas Republikas vārdā

Aizkrauklē 2025. gada 30. septembrī

Tiesa šādā sastāvā: tiesnesis referents Ramiro Grandāns, tiesneši Elmārs Lenšs un Līga Baltmane-Zepa,

piedaloties prokurorei Zandai Konošonokai, aizstāvim Arturam Lielgalvim,

izskatīja apelācijas kārtībā rakstveida procesā krimināllietu /Persona A/, personas kods /Personas kods /, apsūdzībā pēc Krimināllikuma 262. panta 1.[1]daļas sakarā ar aizstāvja Artura Lielgalvja apelācijas sūdzību par Zemgales rajona tiesas 2025. gada 17. februāra spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] Ar pirmās instances tiesas spriedumu /Persona A/ atzīts par vainīgu pēc Krimināllikuma 262. panta 1.[1] daļas un sodīts ar īslaicīgu brīvības atņemšanu uz 1 mēnesi, atņemot transportlīdzekļa vadīšanas tiesības uz 5 gadiem.

Saskaņā ar Krimināllikuma 52. panta ceturto daļu brīvības atņemšanas soda termiņā ieskaitīts laiks no 2025. gada 8. februāra pulksten 19.10 līdz 2025. gada 9. februāra pulksten 17.05, kad /Persona A/ bija aizturēts, kas atbilst vienai brīvības atņemšanas dienai.

Noteikts, ka uz sprieduma pasludināšanas dienu /Persona A/ izciešamais īslaicīgas brīvības atņemšanas sods ir 29 dienas.

/Persona A/ drošības līdzeklis netika piemērots.

Saskaņā ar Krimināllikuma 70.[14] panta 1.[1]daļu piedzīta no /Persona A/ valsts labā transportlīdzekļa/*Transportlīdzeklis* /ar valsts reģistrācijas numura zīmi /reģistrācijas numurs/ pilna vērtība 1731*euro*.

Piedzīti no /Persona A/ valsts labā procesuālie izdevumi 204*euro*, kas saistīti ar alkohola ietekmes noteikšanai veikto pārbaudi /Nosaukums/ /Struktūrvienība/ nodaļā.

[2] /Persona A/ atzīts par vainīgu un sodīts par to, ka viņš vadīja transportlīdzekli, ja asins pārbaudē konstatētā alkohola koncentrācija asinīs pārsniedz 1,5 promiles.

Apsūdzētā darbības pirmās instances tiesa kvalificējusi pēc Krimināllikuma 262. panta 1.[1] daļas.

[3] Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 499. pantu pirmās instances tiesa pierādījumu pārbaudi neveica, jo apsūdzētais atzina savu vainu viņam izvirzītajā apsūdzībā, kā arī lūdza neveikt pierādījumu pārbaudi tiesas izmeklēšanā.

[4] Apelācijas sūdzību par pirmās instances tiesas spriedumu iesniedzis aizstāvis Arturs Lielgalvis, lūdzot atcelt to daļā par /Persona A/ noteikto sodu, taisot šajā daļā jaunu spriedumu, nosakot /Persona A/ sodu, kas nav saistīts ar brīvības atņemšanu.

Aizstāvjaprāt pirmās instances tiesa, nosakot sodu, nav pilnībā ievērojusi Krimināllikuma 35., 46. panta nosacījumus.

Nosakot sodu, pirmās instances tiesa saskaņā ar Krimināllikuma 47. panta otro daļu par atbildību mīkstinošu apstākli atzina to, ka /Persona A/ vaļsirdīgi atzinies un izdarīto nožēlo. Tāpat tiesa ir ņēmusi vērā, ka /Persona A/, piekrītot pierādījumu pārbaudes neizdarīšanai tiesas izmeklēšanā, izmantojot Kriminālprocesa likuma 21. pantu otrās daļas 1. punktā paredzētās tiesības uz sadarbību, kura izpaudusies vienkāršāka procesa vieda izvēlē, tādā veidā nodrošinot efektīvāku krimināltiesisko attiecību taisnīgu noregulējumu. Šāda atziņa izriet arī no tiesu prakses(*sal. Senāta 2008. gada 21. aprīļa spriedums lietā Nr. SKK-232/2008, 11819005707*).

Pirmās instances tiesa apsūdzētajam atbildību pastiprinošus apstākļus nav konstatējusi.

Pirmās instances tiesa konstatējusi, ka apsūdzētais /Persona A/ dzimis /Datums/, ieguvis pamatizglītību, neprecējies, apgādībā personu nav, deklarētā adrese: /Adrese B/, faktiskā adrese: /Adrese A/. Agrāk administratīvi nesodīts. Agrāk krimināli nesodīts.

Lemjot par vainīgajam piespriežamā kriminālsoda veidu un mēru, tiesai jāievēro kriminālsoda mērķi un jāizvērtē, kā konkrētās krimināltiesiskās represijas piemērošana sekmēs taisnīguma atjaunošanu, noziedzīgu nodarījumu recidīvu novēršanu; aizsargās sabiedrisko drošību; atturēs citu personu no noziedzīgu nodarījumu izdarīšanas; sekmēs notiesātās personas resocializāciju. Krimināltiesiskajai represijai, ko piemēro katrā konkrētajā gadījumā, jābūt individualizētai un komplicētai.

Krimināsods nav valsts atriebība par izdarīto noziedzīgo nodarījumu, bet tiesiskais instruments, kas var mazināt ar noziedzīgo nodarījumu radītās sāpes un ciešanas, kā arī atturēt personas no pārkāpumu izdarīšanas (sal.*A. Judins. Krimināsods nav valsts atriebība par izdarīto noziedzīgo nodarījumu. // Jurista vārds, Nr. 11 (762), 2013. gada 19. marts, 7. lpp.*).

Tāpat pirmās instances tiesa norāda, ka ir ņēmusi vērā prokurores viedokli par piespriežamo sodu un nonākusi pie secinājuma, ka cits soda veids, kas nav saistīts ar brīvības atņemšanu nesasniegs Krimināllikuma 35. panta definēto mērķi. Tiesas ieskatā sods, kas saistīts ar brīvības atņemšanu var panākt, lai notiesātais pildītu likumu un atturētos no noziedzīgu nodarījumu izdarīšanas.

Aizstāvības ieskatā pirmās instances tiesa šādu savu secinājumu ir pamatojusi tikai ar prokurora viedokli, kurš ir pieprasījis sodu, kas saistīts ar brīvības atņemšanu. Tiesa nav spriedumā norādījusi un motivējusi, kādēļ personai, kas agrāk nav sodīta, strādājusi algotu darbu, savu vainu ir nožēlojusi un apzinājusies savas kaitīgās rīcības sekas, t.i. izdarījusi secinājumus par savu nodarījumu, ir piespriežams tikai reāls brīvības atņemšanas sods. Bez tam ir konstatēti divi mīkstinošie apstākļi, nav konstatēti pastiprinošie apstākļi.

Krimināllietā nav konstatēts, ka persona ir tendēta uz noziedzīgu nodarījumu izdarīšanu, kas būtu par pamatu noteikt bargāku sodu (brīvības atņemšanu).

Saskaņā ar Krimināllikuma 7. panta trešo daļu /Persona A/ izdarītais noziedzīgais nodarījums pēc Krimināllikuma 262. panta $1.^1$ daļas klasificējams kā mazāk smags noziedzīgs nodarījums.

Atbilstoši tiesu praksei reāla brīvības atņemšana par mazāk smagu noziedzīgu nodarījumu izdarīšanu ir nosakāma tikai ārkārtējos gadījumos, t.i., pastāvot kādiem īpašiem apstākļiem.

Pirmās instances tiesas spriedums ir pretrunīgs ar tiesas konstatēto, t.i., tiesa konstatēja, ka par apsūdzēto /Persona A/ ir tikai pozitīvas ziņas par personību, bet sodu noteikusi reālas brīvības atņemšanas veidā, nemotivējot, kāpēc brīvības atņemšanas sods ir vienīgais veids, kā sasniegt Krimināllikuma 35. pantā noteikto soda mērķi.

Tiesa nav vērtējusi citu soda mēru piemērošanas iespējamību. Pirmās instances tiesa ir noteikusi brīvības atņemšanas sodu, bet nav paredzējusi probācijas uzraudzību. No kā ir secināms, ka ar tiesas spriedumu ir noteikts sodīšanas mērķis. Tiesai bija iespējams noteikt probācijas uzraudzību, kas veiktu personas resocializāciju un kontrolētu personas uzvedību. Jānorāda arī tas, ka ieslodzījuma vietā vienu mēnesi netiks nodrošināta nekāda resocializācijas programma notiesātajai personai un līdz ar to nepanāks personas resocializāciju.

Konkrētajā gadījumā /Persona A/ ar savu attieksmi kriminālprocesā ir parādījis, ka ir sapratis izdarītā nodarījuma nepieļaujamību un patiesi to nožēlo. Reāla brīvības atņemšana nav pašmērķis vai atriebība par izdarīto noziegumu. Būtiski ir panākt likumpārkāpēja tiesiskās apziņas korekciju un turpmāku tiesisku uzvedību.

[5] Par apelācijas sūdzību rakstveida viedokli iesniegusi Austrumzemgales prokuratūras prokurore Z. Konošonoka, norādot, ka pirmās instances tiesas noteiktais sods ir samērīgs.

Prokurore uzskata, ka pirmās instances tiesas noteiktais sods ir samērīgs ar apsūdzētā izdarīto noziedzīgo nodarījumu, taisnīgs un atbilst likumā noteiktajam soda mērķim.

Motīvu daļa

[6] Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 559. panta ceturtās daļas 3. punktu lieta apelācijas instances tiesā izskatāma rakstveida procesā par apsūdzētajam noteikto sodu, jo apelācijas sūdzībā izteikts lūgums tikai par piespriestā soda mīkstināšanu, un lietas dalībnieki pret to iebildumus nav izteikuši.

Zemgales apgabaltiesa atzīst, ka nav konstatējami tādi apstākļi, kas būtu par pamatu lietas izskatīšanai mutvārdu procesā. Nolēmumu ir iespējams pieņemt pēc lietā esošajiem materiāliem, nav nepieciešama lietas dalībnieku uzklausīšana.

[7] Apsvērusi apelācijas sūdzībā minētos motīvus, prokurores rakstveida viedokli, Zemgales apgabaltiesa atzīst, ka apelācijas sūdzība ir apmierināma un pirmās instances tiesas spriedums grozāms daļā par pamatsodu.

[8] Zemgales apgabaltiesa secina, ka apsūdzētais /Persona A/ ir izdarījis pirmās instances tiesas spriedumā aprakstītās darbības, kuras tiesa pareizi kvalificējusi pēc Krimināllikuma 262. panta $1.^1$ daļā. Šajā daļā pirmās instances tiesas spriedums apelācijas kārtībā nav pārsūdzēts.

[9] Izvērtējusi pirmās instances tiesas noteikto sodu apsūdzētajam, Zemgales apgabaltiesa atzīst, ka nav pilnībā ievēroti un pareizi piemēroti Krimināllikuma 46. pantā ietvertie soda noteikšanas vispārīgie principi un pamatsods nav noteikts atbilstoši Krimināllikuma 35. pantā definētajam soda mērķim.

[9.1] Pirmās instances tiesa pareizi norādījusi, ka atbilstoši Krimināllikuma 7. panta trešajai daļai apsūdzētā izdarītais noziedzīgais nodarījums ir klasificējams kā mazāk smags noziegums.

[9.2] Saskaņā ar Krimināllikuma 47. panta otro daļu par /Persona A/ atbildību mīkstinošo apstākli tiesa atzinusi to, ka apsūdzētais izdarītajā noziedzīgajā nodarījumā vaļsirdīgi atzinies un nožēlojis izdarīto. Pirmās instances tiesa ir ņēmusi vērā arī to, ka apsūdzētais izmantoja Kriminālprocesa likuma 21. pantā paredzētās tiesības uz sadarbību, izvēloties vienkāršāku procesa veidu, piekrītot neizdarīt pierādījumu pārbaudi tiesas izmeklēšanā, tādā veidā nodrošinot efektīvāku krimināltiesisko attiecību taisnīgu noregulējumu.

Saskaņā ar Krimināllikuma 48. pantu apsūdzētā atbildību pastiprinošus apstākļus pirmās instances tiesa nav konstatējusi. Tādus nekonstatē arī Zemgales apgabaltiesa.

[9.3] Pirmās instances tiesa, vērtējot apsūdzētā /Persona A/ personību, ņēmusi vērā, ka apsūdzētais ir Latvijas Republikas pilsonis, dzimis /Datums/, ieguvis pamatizglītību, strādā gadījuma darbus celtniecībā,

neprecējies, apgādājamu personu nav, deklarētās dzīvesvietas adrese: /Adrese B/, faktiskās dzīvesvietas adrese: /Adrese A/. Apsūdzētais iepriekš nav kriminmāli sodīts, lietā nav ziņas par administratīviem sodiem.

[9.4] Krimināllikuma 46. panta ceturtā daļa noteic, ka brīvības atņemšanas sodu par mazāk smagu noziegumu piemēro, ja soda mērķis nav sasniedzams, nosakot kādu attiecīgā panta sankcijā paredzētajiem vieglāka soda veidiem.

Zemgales apgabaltiesa pretēji pirmās instances tiesai un valsts apsūdzībai atzīst, ka konkrētajā gadījumā soda mērķis ir sasniedzams, nosakot kādu no Krimināllikuma 262. panta $1.^1$ daļas sankcijā paredzēto vieglāko soda veidu.

Zemgales apgabaltiesa, ņemot vērā, ka apsūdzētais /Persona A/ iepriekš nav kriminmāli sodīts, viņam konstatēts viens atbildību mīkstinošais apstāklis, atbildību pastiprinoši apstākļi nav konstatēti, viņam ir patstāvīga dzīvesvieta, strādā gadījuma darbus, neprecējies, atzīst, ka /Persona A/ ir iespējams noteikt sodu – probācijas uzraudzība. Zemgales apgabaltiesa atzīst, ka konkrētajā gadījumā šāds soda veids labāk sasniegs soda mērķi, jo apsūdzētais noteiktu laiku tiks pakļauts Valsts probācijas dienesta uzraudzībai, kurš varēs veikt apsūdzētā sociālās uzvedības korekciju.

Tas, ka apsūdzētais vadījis transportlīdzekli 2,54 promiļu reibumā, kas ievērojami pārsniedz apjomu, no kura iestājas kriminālatbildība saskaņā ar Krimināllikuma 262. panta $1.^1$ daļu, pats par sevi nevar būt pietiekams pamats tam, lai piemērotu sodu – īslaicīgu brīvības atņemšanu. Šo apstākli jāņem vērā, nosakot soda mēru.

Ievērojot iepriekš minēto, Zemgales apgabaltiesa atzīst, ka apsūdzētais /Persona A/ sodāms ar probācijas uzraudzību uz 2 gadiem.Tādējādi ar šādu sodu būs ievērotas sabiedriskās drošības intereses un tas būs audzinošāks par citiem panta sankcijā paredzētajiem sodiem – brīvības atņemšanu vai īslaicīgu brīvības atņemšanu, vai sabiedriskais darbs, vai naudas sodu.

[9.5] Zemgales apgabaltiesa ņem vērā arī iespējamās juridiskās sekas, ja apsūdzētais bez attaisnojoša iemesla nepildīs noteiktos probācijas uzraudzības nosacījumus, tad atbilstoši Krimināllikuma $38.^1$ panta septītās daļas nosacījumiem tiesa pēc soda izpildes iestādes iesnieguma aizstās neizciesto soda laiku, vienu probācijas uzraudzības dienu rēķinot kā vienu brīvības atņemšanas dienu.

[9.6] Zemgales apgabaltiesa piekrīt pirmās instances tiesas noteiktajam papildsoda apmēram. Šajā daļā pirmās instances tiesas spriedums nav pārsūdzēts.

[9.7] Rezumējot, Zemgales apgabaltiesa atzīst, ka pirmās instances tiesas spriedums atceļams daļā par pamatsodu apsūdzētajam /Persona A/, nosakot probācijas uzraudzību uz 2 gadiem, atņemot transportlīdzekļa vadīšanas tiesības uz 5 gadiem.

[10] Saskaņā ar Krimināllikuma 52. panta pirmo daļu probācijas uzraudzības soda termiņā ieskaitāms laiks no 2025. gada 8. februāra pulksten 19.10 līdz 2025. gada 9. februāra pulksten 17.05, uzskatot par izciestām 2 probācijas uzraudzības dienas.

Rezolutīvā daļa

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma $561.^1$ pantu un 563. panta $1.^1$ daļas 2. punktu Zemgales apgabaltiesa

nosprieda

atcelt Zemgales rajona tiesas 2025. gada 17. februāra spriedumu daļā par sodu.

Sodīt /Persona A/, personas kods /Personas kods /, pēcKrimināllikuma 262. panta $1.^1$ daļas ar probācijas uzraudzību uz 2 gadiem, atņemt transportlīdzekļa vadīšanas tiesības uz 5 gadiem.

Saskaņā ar Krimināllikuma 52. panta pirmo daļu probācijas uzraudzības soda laikā ieskaitīt no 2025. gada 8. februāra pulksten 19.10 līdz 2025. gada 9. februāra pulksten 17.05, uzskatot par izciestām 2 probācijas uzraudzības dienas.

Nolēmums nav pārsūdzams.

Nolēmums pieejams 2025. gada 30. septembrī.

Tiesnesis referents (*paraksts**) Ramiro Grandāns

Tiesnesis (*paraksts**) Elmārs Lenšs

Tiesnese (*paraksts**) Līga Baltmane-Zepa

**Dokuments ir parakstīts ar drošu elektronisko parakstu un satur laika zīmogu.*